JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
SIEGBERT ALBER
6 päivänä kesäkuuta 2000 *

I Johdanto

1. Neuvosto on käsiteltävänä olevassa asiassa hakenut muutosta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomioihin, joilla tämä on kumonnut yhteisöjen tuomioistuimen nimittävänä viranomaisena tekemät Christiane Chvatalia ym. ja Antoinette Loschia koskevat päätökset [1] (jäljempänä ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleet asianosaiset). Mainituilla nimittävän viranomaisen päätöksillä oli hylätty asianomaisten hakemukset heidän nimiensä lisäämisestä niiden henkilöiden luetteloon, jotka ovat ilmaisseet kiinnostuksensa sellaisiin virkasuhteiden lopullista (ennenaikaista) päättymistä koskeviin toimenpiteisiin, joista säädetään Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisen vuoksi toteutettavista Euroopan yhteisöjen virkamiesten virkasuhteiden lopullista päättymistä koskevista erityisistä toimenpiteistä 17 päivänä marraskuuta 1995 annetussa neuvoston asetuksessa (EY, Euratom, EHTY) N:o 2688/95 [2] (jäljempänä asetus). Tämän asetuksen mukaan mainitunlaisia toimenpiteitä voidaan kuitenkin toteuttaa ainoastaan Euroopan parlamentin virkamiesten osalta.

* Alkuperäinen kieli: saksa.

1 — Asia T-154/96, Chvatal ym. v. yhteisöjen tuomioistuin, tuomio 30.9.1998 (Kok. H. 1998, s. I-A-527 ja II-1579) sekä asia T-13/97, Losch v. yhteisöjen tuomioistuin, tuomio 30.9.1998 (Kok. H. 1998, s. I-A-543 ja II-1633).

2 — EYVL L 280, s. 1.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

2. Asetuksen oikeudellisena perustana oli Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen (jäljempänä sulautumissopimus) 24 artiklan 1 kohta. Ennen Amsterdamin sopimuksella tehtyjä muutoksia mainitussa artiklassa säädettiin seuraavaa:

"Euroopan hiili- ja teräsyhteisön, Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön virkamiehistä ja muusta henkilöstöstä tulee tämän sopimuksen voimaantulopäivänä Euroopan yhteisöjen virkamiehiä ja muuta henkilöstöä, ja he muodostavat osan näiden yhteisöjen yhteistä hallintoa.

Neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja kuultuaan niitä muita toimielimiä, joita asia koskee, Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavat henkilöstösäännöt ja yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevat palvelussuhteen ehdot."

(Tämä säännös kumottiin Amsterdamin sopimuksella ja korvattiin samansisältöisillä, mainitun sopimuksen 9 artiklan 3 kohdan (ensimmäinen alakohta) sekä EY 283 artiklan (toinen alakohta) säännöksillä.)

3. Euroopan yhteisöjen henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) 10 artiklan toisen alakohdan toisessa virkkeessä säädetään seuraavaa:

"Komissio kuulee [henkilöstösääntö]komiteaa henkilöstösääntöjen muutosehdotuksista — — "

4. Henkilöstösääntöjen 90 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jokainen, johon näitä henkilöstösääntöjä sovelletaan, voi vaatia nimittävää viranomaista tekemään häntä koskevan päätöksen — — .

2. Jokainen, johon näitä henkilöstösääntöjä sovelletaan, voi valittaa nimittävälle viranomaiselle hänelle vastaisesta toimenpiteestä — — ."

5. EY:n perustamissopimuksen 184 artiklassa (josta on tullut EY 241 artikla) säädetään seuraavaa:

"Vaikka 173 artiklan viidennessä kohdassa mainittu määräaika on päättynyt, asianosainen voi riidassa, joka koskee Euroopan parlamentin ja neuvoston yhdessä antamaa asetusta taikka neuvoston, komission tai EKP:n asetusta, vaatia yhteisön tuomioistuimessa 173 artiklan toisessa kohdassa mainitulla perusteella, että asetusta ei sovelleta." (EY:n perustamissopimuksen 173 artiklasta on muutettuna tullut EY 230 artikla).

III Tosiseikat

6. Saatuaan 21.6.1995 henkilöstösääntöjen 10 artiklan toisen alakohdan mukaisesti henkilöstösääntökomitean puoltavan lausunnon komissio antoi 7.7.1995 ehdotuksen neuvoston asetukseksi (EY, Euratom, EHTY) Euroopan yhteisöjen virkamiesten tehtävien lopullista päättymistä koskevista erityisistä toimenpiteistä Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisen yhteydessä (jäljempänä alkuperäinen ehdotus).[3]

3 — KOM(95) 327 lopullinen (EYVL 1995, C 246, s. 23).

7. Alkuperäisen ehdotuksen tarkoituksena oli sen 1 artiklan mukaan antaa Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisestä Euroopan yhteisöön johtuvien tarpeiden huomioon ottamiseksi yksikön edun vuoksi Euroopan parlamentille, neuvostolle, komissiolle, yhteisöjen tuomioistuimelle, tilintarkastustuomioistuimelle sekä talous- ja sosiaalikomitealle lupa toteuttaa 30. päivään kesäkuuta 2000 toimenpiteitä, jotka koskevat Euroopan yhteisöjen 55 vuotta täyttäneiden virkamiesten, lukuun ottamatta palkkaluokkiin A 1 ja A 2 kuuluvia, tehtävien lopullista päättämistä (dégagement; jäljempänä virkasuhteiden ennenaikainen päättäminen).

8. Alkuperäisen ehdotuksen 3 artiklan mukaan kukin toimielin valitsee ottaen huomioon laajentumista koskevan yksikön edun virkasuhteiden ennenaikaista päättämistä koskevien toimenpiteiden, joita kutsutaan myös nimellä "golden handshake" (kultainen kädenpuristus), kohteena olevat virkamiehet, annettuaan henkilöstölle tilaisuuden ilmaista kiinnostuksensa ja sekakomiteaa kuultuaan. Toimielimen on päätöstä tehdessään otettava huomioon virkamiesten ikä, pätevyys, suorituskyky, käytös yksikössä, perhesuhteet ja palvelusvuodet. Palvelusvuosien vähimmäismääräksi vahvistetaan kymmenen vuotta. Virkasuhteen ennenaikaista päättämistä ei sovelleta missään tapauksessa ilman asianomaisen suostumusta.

9. Alkuperäisen ehdotuksen 4 artiklan mukaan virkasuhteen ennenaikaisen päättämisen kohteena olevalla virkamiehellä on oikeus kuukausittaiseen korvaukseen, joka on 70 prosenttia sen palkkaluokan ja tason peruspalkasta, johon asianomainen kuuluu palvelussuhteensa päättyessä. Oikeus korvaukseen päättyy viimeistään sen kuukauden viimeisenä päivänä, jona entinen virkamies täyttää 65 vuotta, ja joka tapauksessa silloin, kun hän ennen tätä ikää täyttää vanhuuseläkkeen enimmäismäärään oikeuttavat edellytykset. Tällöin entinen virkamies saa automaattisesti oikeuden vanhuuseläkkeeseen.

10. Alkuperäisen ehdotuksen mukaan yhteisöjen tuomioistuimella on oikeus päättää virkasuhteiden ennenaikaisesta päättämisestä 25 virkamiehen osalta.

11. Alkuperäinen ehdotus esitettiin sulautumissopimuksen 24 artiklan [4] mukaisesti lausunnon antamista varten niille toimielimille, joita asia koskee. Parlamentti, yhteisöjen tuomioistuin ja tilintarkastustuomioistuin antoivat kukin puoltavan lausuntonsa 25.9., 12.10. ja 26.10.1995.

12. Lainsäädäntömenettelyn aikana komissio ilmoitti olevansa valmis jakamaan alkuperäisen ehdotuksensa osiin neuvoston päätöksenteon helpottamiseksi sekä hyväksymään sen, että neuvosto käsittelee ensisijaisina virkasuhteiden ennenaikaista päättämistä koskevat toimenpiteet ainoastaan parlamentin osalta. [5]

4 — Säännöksen sisällön osalta ks. tämän ratkaisuehdotuksen 2 kohta.

5 — Neuvoston asiakirja N:o 11098/95, 31.10.1995, neuvoston ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen jättämän väliintulokirjelmän liite III, d alakohta.

13. Neuvosto hyväksyi siten 17.11.1995 riidanalaisen asetuksen,[6] jolla annettiin ainoastaan parlamentille oikeus yhteensä 70 virkamiehen virkasuhteen ennenaikaiseen päättämiseen.

14. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kantajina olleet asianosaiset pyysivät 6.2. ja 16.7.1996 välisenä aikana heidät nimittäneeltä viranomaiselta, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelta, että heidän nimensä lisättäisiin niiden henkilöiden luetteloon, jotka ovat ilmaisseet kiinnostuksensa virkasuhteidensa ennenaikaiseen päättämiseen. Yhteisöjen tuomioistuimen kirjaaja kieltäytyi hyväksymästä näitä pyyntöjä sillä perusteella, ettei ollut mitään oikeudellista perustaa, jonka nojalla yhteisöjen tuomioistuin voisi toteuttaa virkasuhteiden ennenaikaista päättämistä koskevia toimenpiteitä.

15. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kantajina olleet asianosaiset tekivät tämän jälkeen henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan nojalla valitukset, jotka hylättiin.

16. Näiden hylkäävien päätösten johdosta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kantajina olleet asianosaiset saattoivat asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi 8.10.1996 ja 20.1.1997. Neuvosto ja Alankomaiden kuningaskunta esiintyivät oikeudenkäynnissä väliintulijoina tukeakseen yhteisöjen tuomioistuimen vaatimuksia.

IV Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antamat tuomiot

17. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi 30.9.1998 antamillaan tuomioilla[7] yhteisöjen tuomioistuimen kirjaajan tekemät päätökset. Tuomioissa nojaudutaan erityisesti seuraaviin perusteluihin:

1. *Kanteiden tutkittavaksi ottaminen*

18. Henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 kohdassa säädetään ilman rajoituksia, että jokainen, johon henkilöstösääntöjä sovelletaan, voi vaatia nimittävää viranomaista tekemään häntä koskevan päätöksen. Tämän oikeuden käyttäminen ei edellytä laillista perustaa, jonka nojalla viranomaisella on oikeus tehdä pyydetty päätös, eikä oikeuden käyttämistä estä se, ettei viranomaisella ole päätöstä tehdessään harkintavaltaa.

19. Nimittävän viranomaisen päätös, jolla on hylätty virkamiehen pyyntö hänen nimensä lisäämisestä virkasuhteiden ennenaikaisesta päättämisestä kiinnostuneiden virkamiesten luetteloon sillä perusteella, että asetusta ei voida soveltaa asianomaiseen toimielimeen, vaikuttaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan asianomaisten oikeusasemaan suoraan ja välittömästi. Riidanalainen päätös on ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleille asianosaisille vastainen, koska

6 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 1 kohta.

7 — Mainittu edellä alaviitteessä 1.

nämä eivät enää voi vaatia kyseisiä toimenpiteitä toisessa menettelyssä eivätkä muullakaan tavoin ja koska asianomainen yhteisön toimielin ei ole kyseisen hylkäävän päätöksen jälkeen tehnyt lopullista päätöstä, josta virkamiehet voisivat valittaa.

20. Vaikka nimen lisääminen mainittuun luetteloon on ainoastaan valmisteleva toimi, jolla ei päätetä lopullisesti, toteutetaanko pyydetyt toimenpiteet, merkitsee edellä mainituilla syillä perusteltu päätös, jolla kieltäydytään ottamasta huomioon virkamiehen ilmoitusta, jolla tämä on ilmaissut kiinnostuksensa virkasuhteen ennenaikaiseen päättämiseen, varmasti sitä, että mainittu virkamies menettää lopullisesti mahdollisuutensa saada osakseen tällaista toimenpidettä, ja on siten virkamiehelle vastainen ainakin niin kauan kuin neuvosto ei ole hyväksynyt komission ehdotusta vastaavanlaisen asetuksen hyväksymisestä, jota voidaan soveltaa mainittuun virkamieheen.

2. *Pääasia*

a) Lainvastaisuusväitteen tutkittavaksi ottaminen

21. Perustamissopimuksen 184 artiklan mukainen lainvastaisuusväite ilmentää yleistä oikeusperiaatetta, jonka mukaan jokaisella asianosaisella on oltava hänelle osoitetun päätöksen kumoamista koskevan vaatimuksensa yhteydessä oikeus riitauttaa päätöksen välittömänä oikeudellisena perustana olevan säännöksen sekä yleisemminkin kaikkien kyseisen päätöksen perustana kyseeseen tulevien säännösten pätevyys.

22. Käsiteltävänä olevassa asiassa riidanalainen päätös on perustettu siihen, että asetusta, toisin kuin alkuperäistä ehdotusta, sovelletaan ainoastaan parlamentin virkamiehiin, mistä seuraa tosin implisiittisesti mutta väistämättä se, etteivät sen soveltamisalaan kuulu yhteisön muiden toimielinten eivätkä siten yhteisöjen tuomioistuimenkaan virkamiehet. Päätös perustuu siis siihen, että riidanalaisella asetuksella on implisiittisesti jätetty sen soveltamisalan ulkopuolelle määrätty henkilöryhmä. Säädöksen lainvastaisuutta koskeva väite voidaan perustaa siihen, että säädöksellä jätetään määrätty henkilöryhmä sen soveltamisalan ulkopuolelle. Tästä seuraa, että asetuksen lainvastaisuutta koskeva väite kuuluu perustamissopimuksen 184 artiklan soveltamisalaan.

23. Väite, jonka mukaan edellä mainittu väite on esitetty liian aikaisin, on hylättävä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa toimitetun suullisen käsittelyn ajankohtana ei vielä ollut hyväksytty säännöksiä muiden toimielinten kuin parlamentin osalta, kun taas ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleiden asianosaisten oikeuksien väitetty loukkaaminen tapahtui jo asetuksen hyväksymisen hetkellä.

24. Väite, jonka mukaan nimittävällä viranomaisella ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin soveltaa asetusta ja siten hylätä hakemukset, on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan myös hylättävä.

Se, että nimittävä viranomainen oli lain mukaan velvollinen soveltamaan asetusta, ei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan poista ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleiden asianosaisten perustamissopimuksen 184 artiklan mukaista oikeutta saattaa yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi vaatimus, jonka mukaan asetusta ei voida soveltaa.

b) Lainvastaisuusväitteen paikkansapitävyys

— Yhdenvertaisen kohtelun periaatteen rikkominen

25. Yleinen yhdenvertaisen kohtelun periaate edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tapauksia ei kohdella eri tavalla, ellei tällaista eroa voida objektiivisesti perustella. Vapaan harkintavallan alaan kuuluvissa asioissa tätä periaatetta voidaan katsoa loukattavan silloin, kun yhteisön toimielimen tekemä erottelu on mielivaltainen tai selvästi soveltumaton säännöksillä tavoitellun päämäärän saavuttamiseen.

26. Rajatessaan asetuksen soveltamisalan ainoastaan parlamenttiin, vaikka muutkin toimielimet olivat ilmaisseet aikomuksensa toteuttaa virkasuhteiden ennenaikaista päättämistä koskevia toimenpiteitä ja vaikka niidenkin henkilöstön kokoonpanossa oli tapahtunut vastaavanlaisia muutoksia, neuvosto on ensimmäisen oikeusasteen mukaan tehnyt eron, joka on mielivaltainen tai ainakin selvästi soveltumaton yhteisön toimielinten tilanteeseen nähden.

— Olennaisten menettelymääräysten rikkominen

27. Sulautumissopimuksen 24 artiklan nojalla tapahtuva parlamentin kuuleminen, joka antaa sille tosiasiallisen mahdollisuuden osallistua yhteisön lainsäädäntömenettelyyn, on merkittävä osa perustamissopimuksessa tavoiteltua toimielinten välistä tasapainoa. Oikeassa muodossa tapahtuva parlamentin kuuleminen tämän säännöksen nojalla on siis merkittävä menettelymääräys, jonka noudattamisen laiminlyönnistä seuraa kyseessä olevan toimenpiteen mitättömyys.

28. Parlamenttia on kuultava uudelleen aina, kun hyväksytty säädös lopullisessa muodossaan poikkeaa kokonaisuudessaan arvioituna sisällöltään siitä, jonka johdosta parlamenttia on jo kuultu, paitsi jos muutokset vastaavat olennaisilta osiltaan parlamentin itsensä toivomuksia. Ehdotuksen muutos ei koske säädöksen sisältöä kokonaisuudessaan arvioituna, jos se on sopusoinnussa säädöksen päämäärän kanssa eikä muuta säädöksen yleistä rakennetta. Alkuperäiseen ehdotukseen tehty muutos on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan luonteeltaan olennainen. Se ei myöskään vastaa parlamentin esittämää toivomusta. Parlamentti oli nimittäin antamassaan lausunnossa hyväksynyt alkuperäisen ehdotuksen. Se oli siis toivonut, että kaikki toimielimet voisivat toteuttaa virkasuhteiden ennenaikaista päättämistä koskevia toimenpiteitä. Lisäksi

se oli vaatinut nimenomaisesti, että sitä kuultaisiin uudelleen, jos säädökseen tehtäisiin olennaisia muutoksia. Tästä seuraa, että parlamenttia olisi pitänyt kuulla uudelleen, ennen kuin neuvosto hyväksyi alkuperäiseen ehdotukseen tehdyn muutoksen pohjalta laaditun säädöksen.

29. Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa, että komission on henkilöstösääntöjen 10 artiklan toisen alakohdan toisen virkkeen mukaan kuultava henkilöstösääntökomiteaa kaikista henkilöstösääntöjen muutosehdotuksista. Komissiolle tällä säännöksellä asetettu kuulemisvelvollisuus ulottuu muodollisten ehdotusten lisäksi jo käsiteltyihin ehdotuksiin tehtyihin olennaisiin muutoksiin, lukuun ottamatta viimeksi mainitussa tapauksessa tehtyjä sellaisia muutoksia, jotka vastaavat olennaisilta osiltaan henkilöstökomitean ehdotuksia. Tämä on perusteltua sen vuoksi, että säännöksessä asetettu velvollisuus ulottuu sen sanamuodon mukaan varsin laajalle. Lisäksi tämä tulkinta seuraa henkilöstösääntökomitean tehtävästä valvoa yhteisön palveluksessa olevien etuja kokonaisuudessaan.

30. Henkilöstösääntökomitea hyväksyi 21.6.1995 antamassaan lausunnossa alkuperäisen ehdotuksen. Komissio kuitenkin muutti tätä ehdotusta olennaisesti lainsäädäntömenettelyn aikana. Koska tämä muutos ei vastannut henkilöstösääntökomitean ehdotusta, henkilöstösääntökomiteaa olisi pitänyt kuulla uudelleen.

3. *Päätelmä*

31. Näillä perusteilla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on antanut asiassa Chvatal ym. vastaan yhteisöjen tuomioistuin tuomion, jonka tuomiolauselma on seuraava:

"1) Yhteisöjen tuomioistuimen päätökset, jotka osoitettiin

— 28.2.1996 Christiane Chvatalille

— 24.4.1996 Jean-Yves Delavalille

— 28.2.1996 Jean Demaeghtille

— 28.2.1996 Giovanna Dragonille

— 28.2.1996 John Hamblylle

— 24.4.1996 Marc Kemmerling-Laleurelle

— 11.3.1996 Kirsten Lammarille

— 28.2.1996 Théo Lippertille

— 28.2.1996 Angus Mackaylle

— 28.2.1996 Kaj Østergaardille

— 28.2.1996 Maureen Russellille

— 11.3.1996 Ulrike Sinterille

— 28.2.1996 Aristides Vlachosille ja

— 28.2.1996 Hans Gerhard Wellerille

ja joilla hylättiin kyseisten henkilöiden hakemukset heidän nimiensä lisäämisestä niiden henkilöiden luetteloon, jotka ovat ilmaisseet kiinnostuksensa sellaisiin virkasuhteiden lopullista päättymistä koskeviin toimenpiteisiin, joista säädetään Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisen vuoksi toteutettavista Euroopan yhteisöjen virkamiesten virkasuhteiden lopullista päättymistä koskevista erityisistä toimenpiteistä 17 päivänä marraskuuta 1995 annetussa neuvoston asetuksessa (EY, Euratom, EHTY) N:o 2688/95, kumotaan.

2) Yhteisöjen tuomioistuin vastaa omista sekä kantajien oikeudenkäyntikuluista.

3) Alankomaiden kuningaskunta ja Euroopan unionin neuvosto vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan."

32. Asiassa Losch v. yhteisöjen tuomioistuin annetun tuomion tuomiolauselma on seuraava:

"1) Yhteisöjen tuomioistuimen 22.7.1996 tehty päätös, jolla on hylätty Antoinette Loschin 16.7.1996 päivätty hakemus hänen nimensä lisäämisestä niiden henkilöiden luetteloon, jotka ovat ilmaisseet kiinnostuksensa sellaisiin virkasuhteiden lopullista päättymistä koskeviin toimenpiteisiin, joista säädetään Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisen vuoksi toteutettavista Euroopan yhteisöjen virkamiesten virkasuhteiden lopullista päättymistä koskevista erityisistä toimenpiteistä 17 päivänä marraskuuta 1995 annetussa neuvoston asetuksessa (EY, Euratom, EHTY) N:o 2688/95, kumotaan.

2) Yhteisöjen tuomioistuin vastaa omista sekä kantajan oikeudenkäyntikuluista.

3) Alankomaiden kuningaskunta ja Euroopan unionin neuvosto vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan."

V Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

33. Neuvosto valitti 1.12.1998 molemmista tuomioista. Neuvoston mukaan kanteet olisi pitänyt jättää tutkimatta jo ensimmäisessä oikeusasteessa, koska henkilöstösäännöissä tarkoitettu hakemus edellyttää olemassa olevaa oikeudellista perustaa, jota käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole. Yksinomaan sen toteamisesta, että laillista perustaa ei ole, ei seuraa, että päätös on kantajille vastainen. Kumotessaan tästä huolimatta kirjaajan päätöksen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on rikkonut EY:n perustamissopimuksen 4 artiklassa (josta on tullut EY 7 artikla) vahvistettua toimielinten välisen tasapainon periaatetta. Neuvoston mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ei muutenkaan ollut oikeutta EY:n perustamissopimuksen 184 artiklaan vetoamalla vahvistaa asetuksen mitättömyyttä, vaan sen olisi pitänyt osoittaa ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleet asianosaiset panemaan vireille suora kanne. Mitä tulee tuomioiden oikeellisuuteen, neuvosto moitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta yhdenvertaisuusperiaatteen sekä parlamentin ja henkilöstösääntökomitean kuulemista koskevien periaatteiden virheellisestä soveltamisesta.

34. Neuvosto vaatii siten, että yhteisöjen tuomioistuin

— kumoaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-154/96, Christiane Chvatal ym. vastaan yhteisöjen tuomioistuin, jonka vaatimuksia Euroopan unionin neuvosto ja Alankomaiden kuningaskunta tukivat väliintulijoina, 30.9.1998 antaman tuomion,

— kumoaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-13/97, Antoinette Losch vastaan yhteisöjen tuomioistuin, jonka vaatimuksia Euroopan unionin neuvosto ja Alankomaiden kuningaskunta tukivat väliintulijoina, 30.9.1998 antaman tuomion,

— päättää vapaan harkintansa mukaan menettelystä yhteisöjen tuomioistuimessa aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

35. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kantajina olleiden asianosaisten mukaan valitus on jätettävä tutkimatta, sillä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on vastaavanlaisessa asiassa T-164/97 [8] antanut 30.9.1998 täysin samalla tavoin perustellun tuomion, joka on tullut lainvoimaiseksi, mistä seuraa, että asetuksen lainvastaisuus on lopullisesti todettu. Toissijaisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kantajina olleet asianosaiset ovat vastanneet neuvoston valituksessaan esittämiin asiaväitteisiin ja niiden perusteluihin.

36. Asiassa Chvatal ym. vastaan yhteisöjen tuomioistuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kantajina olleet asianosaiset vaativat, että yhteisöjen tuomioistuin

— jättää tutkimatta neuvoston asiassa T-154/96, Christiane Chvatal ym. vastaan yhteisöjen tuomioistuin, jonka vaatimuksia Euroopan unionin neuvosto ja Alankomaiden kuningaskunta

8 — Asiassa Busacca ym. v. tilintarkastustuomioistuin annettu tuomio (Kok. H. s. I-A-565 ja II-1699).

tukivat väliintulijoina, 30.9.1998 annetusta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (viides jaosto) tuomiosta tekemän valituksen,

— tämän seurauksena hylkää valituksen ja velvoittaa neuvoston korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut,

— toissijaisesti toteaa valituksen perusteettomaksi ja velvoittaa neuvoston korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut.

37. Antoinette Losch vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— jättää tutkimatta neuvoston asiassa T-13/97, Antoinette Losch vastaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuin, jonka vaatimuksia Euroopan unionin neuvosto ja Alankomaiden kuningaskunta tukivat väliintulijoina, 30.9.1998 annetusta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (viides jaosto) tuomiosta tekemän valituksen,

— tämän seurauksena hylkää valituksen ja velvoittaa neuvoston korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut,

— toissijaisesti toteaa valituksen perusteettomaksi ja velvoittaa neuvoston korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut.

VI Asian oikeudellinen arviointi

1. *Valituksen tutkittavaksi ottaminen*

38. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kantajina olleiden asianosaisten mukaan valitus on jätettävä tutkimatta. Neuvoston vastaavanlaisessa asiassa Busacca ym. vastaan tilintarkastustuomioistuin [9] 30.9.1998 annetusta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiosta samoilla perusteilla tekemä valitus on kantajien mukaan joka tapauksessa jätettävä tutkimatta yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan kolmannen alakohdan nojalla, koska neuvosto ei esiintynyt asiassa väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa. Koska asetuksen toteaminen lainvastaiseksi on siten saanut lainvoiman, valitukset eivät ole perustettavissa mihinkään perusteltuun oikeudelliseen intressiin.

39. Tältä osin on huomautettava, että asetuksen toteamisella soveltumattomaksi toisen vaatimuksen yhteydessä perustamissopimuksen 173 artiklan toisen alakohdan mukaisilla perusteilla on oikeus-

9 — Edellä alaviitteessä 8 mainittu asia; ks. asiassa C-434/98 P, neuvosto v. Busacca ym. (vireillä yhteisöjen tuomioistuimessa) tänään esittämäni ratkaisuehdotus.

vaikutuksia ainoastaan asianosaisten välisiin suhteisiin.[10] Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa Busacca ym. vastaan tilintarkastustuomioistuin antama tuomio tulisi lainvoimaiseksi, tämä ei estä yhteisöjen tuomioistuinta päätymästä erilaiseen ratkaisuun asetuksen sovellettavuuden osalta. Tämä väite on siis hylättävä.

2. *Valituksen aiheellisuus*

a) Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostettujen kanteiden tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

40. Neuvoston mukaan kanteiden tutkittavaksi ottamista koskeva ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi on virheellinen. Kaikilla, joihin henkilöstösääntöjä sovelletaan, on neuvoston mukaan rajoittamaton oikeus tehdä henkilöstösääntöjen soveltamisalaan kuuluvia asioita koskevia hakemuksia. Tätä oikeutta ei kuitenkaan voida pätevästi käyttää silloin, kun oikeudellista perustaa ei ole.

41. Koska nimittävän viranomaisen antamassa vastauksessa ainoastaan todettiin, ettei voimassa olevassa lainsäädännössä ole mitään oikeudellista perustaa virkasuhteiden ennenaikaista päättämistä koskeville toimenpiteille, ei neuvoston mukaan ollut voitu tehdä myöskään mitään hakijoille vastaista päätöstä. Asianomaisten oikeudellista asemaa olisi voitu muuttaa ainoastaan hyväksymällä uusia säännöksiä. Nimittävän viranomaisen on oikeusyhteisössä noudatettava johdetun oikeuden säännöksiä, ellei niiden pätemättömyyttä ole nimenomaisesti vahvistettu. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on neuvoston mukaan luodessaan taannehtivasti fiktiivisen toimenpiteen, jolla laajennettiin asetuksen soveltamisalaa ja jota neuvostolla ei ollut velvollisuutta hyväksyä, rikkonut yhteisön toimielinten välisen tasapainon periaatetta.

42. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on neuvoston mukaan virheellisesti myös ottanut tutkittavaksi perustamissopimuksen 184 artiklaan perustuvan väitteen neuvoston asetuksen lainvastaisuudesta. Jotta lainvastaisuusväite voidaan ottaa tutkittavaksi, edellytetään, että kumoamiskanteella on oma itsenäinen kohde, ja lainvastaisuusväite voi olla ainoastaan yksi tämän kanteen tueksi esitettävistä perusteista. Käsiteltävänä olevassa asiassa ensimmäisessä oikeusasteessa nostetun kanteen ainoana todellisena päämääränä oli neuvoston mukaan asetuksen lainmukaisuuden kyseenalaistaminen.

43. Espanjan kuningaskunta yhtyy neuvoston kanteeseen kaikilta osin. Se korostaa, ettei käsiteltävänä olevassa asiassa ole tehty mitään hakijoille vastaista päätöstä, koska kirjeissä, joilla hakemukset hylättiin, mainittiin nimenomaisesti mahdollisuus ottaa huomioon asianomaisten hakemukset, jos neuvosto hyväksyisi vastaavat säännökset muidenkin toimielinten kuin

10 — Yhdistetyt asiat 31/62 ja 33/62, Wöhrmann ja Lütticke v. komissio, tuomio 14.12.1962 (Kok. 1962, s. 965, 979; Kok. Ep. I, s. 153) sekä yhdistetyt asiat 15/73—33/73, 52/73, 53/73, 57/73—109/73, 116/73, 117/73, 123/73, 132/73 ja 135/73—137/73, Kortner ym. v. neuvosto, komissio ja parlamentti, tuomio 21.2.1974 (Kok. 1974, s. 177, 36—38 kohta).

parlamentin osalta. Perustamissopimuksen 184 artiklaan perustuva väite asetuksen soveltumattomuudesta voidaan tehdä ainoastaan kanteen yhteydessä, ei sellaisenaan. Käsiteltävänä olevassa asiassa tällaista kannetta ei kuitenkaan ole nostettu. Erityisesti EY:n perustamissopimuksen 175 artiklan (josta on tullut EY 232 artikla) mukainen laiminlyöntikanne on Espanjan kuningaskunnan mukaan käsiteltävänä olevassa asiassa poissuljettu, koska neuvostolla ei ole oikeudellista velvollisuutta hyväksyä yhteisöjen tuomioistuimen henkilöstön virkasuhteiden lopullista päättymistä koskevaa asetusta.

44. Ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleiden asianosaisten mukaan neuvoston esittämillä henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 kohtaan perustuvilla hakemuksia koskevilla vaatimuksilla ei ole mitään perustaa tässä säännöksessä eikä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä. Toimielinten välisen tasapainon rikkomista koskevan neuvoston väitteen osalta kantajat viittaavat EY:n perustamissopimuksen 176 artiklaan (josta on tullut EY 233 artikla), jonka mukaan toimielinten on toteutettava tarvittavat toimenpiteet yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antamien tuomioiden täytäntöönpanemiseksi.

Asian arviointi

45. Kuten kaikki asianosaiset ovat tuoneet esiin, Euroopan yhteisö on oikeusyhteisö. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tästä seuraa, etteivät sen jäsenvaltiot eivätkä toimielimet voi välttyä siihen kohdistuvalta valvonnalta, että niiden toimet ovat sopusoinnussa perustuslain eli yhteisön perustamissopimuksen kanssa, jolla on luotu täydellinen oikeussuojajärjestelmä, jonka tarkoituksena on antaa yhteisöjen tuomioistuimelle mahdollisuus valvoa toimielinten toimien lainmukaisuutta. [11] Yhteisöjen tuomioistuimen on näin ollen sovellettava yhteisön oikeussuojajärjestelmää siten, että toimielinten tekemiä oikeudenloukkauksia vastaan taataan tehokas suoja.

46. Yhteisöjen tuomioistuin on jo aikaisemmin ratkaissut ainakin tutkittavaksi ottamisen osalta samankaltaisen riita-asian asiassa Razzouk ja Beydoun vastaan komissio. [12] Mainitussa asiassa Razzouk oli miespuolisena leskenä hakenut leskeneläkettä puolisonsa jälkeen, joka oli ollut yhteisön virkamies. Oli kiistatonta, että tuolloin voimassa olleiden henkilöstösääntöjen mukaiset kyseisen eläkkeen saamisen ehdot eivät täyttyneet hänen kohdallaan. Tämän vuoksi komissio hylkäsi hänen hakemuksensa ja hänen hylkäyspäätöksestä tekemänsä valituksen. Leskeneläkkeen ehdot eivät tuolloin voimassa olleiden henkilöstösääntöjen mukaan olleet mieslesken osalta yhtä edulliset kuin naislesken osalta. Sen vuoksi Razzouk vetosi kanteensa tueksi siihen, että miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatetta ei ollut noudatettu. Tosiseikat ovat siten verrattavissa käsiteltävänä olevan asian tosiseikkoihin siltä osin kuin hakemukselle ei tuolloin voimassa olleen johdetun oikeuden sanamuodon mukaan missään tapauksessa ollut oikeudellista perustaa. Razzoukin kanteen tarkoituksena täytyi sen vuoksi olla vaatia muutosta voimassa olevaan johdettuun oikeuteen, ja se merkitsi vaatimusta sen toteamiseksi, että tuolloin voimassa ollutta henkilöstö-

11 — Asia 294/83, Les Verts v. parlamentti, tuomio 23.4.1986 (Kok. 1986, s. 1339, 23 kohta; Kok. Ep. VIII, s. 551); asia 314/85, Foto-Frost, tuomio 22.10.1987 (Kok. 1987, s. 4199, 16 kohta; Kok. Ep. IX, s. 235); asia C-2/88, Zwartveld ym., määräys 13.7.1990 (Kok. 1990, s. I-3365, 16 kohta; Kok. Ep. X, s. 509); lausunto 1/91, 14.12.1991 (Kok. 1991 s. I-6079, 21 kohta; Kok. Ep. XI, s. I-565) sekä asia C-314/91, Weber v. parlamentti, tuomio 23.3.1993 (Kok. 1993, s. I-1093, 8 kohta).

12 — Asiat 75/82 ja 117/82, tuomio 20.3.1984 (Kok. 1984, s. 1509).

sääntöjä koskevaa asetusta ei sovellettaisi miespuolisten leskien leskeneläkkeen osalta. Mihinkään mainituista seikoista ei asiassa vedottu, mutta yhteisöjen tuomioistuin vahvisti Razzoukin kannan ja hyväksyi hänen kanteensa. Tuomion selkeä ja yksiselitteinen sanamuoto huomioon ottaen vaikuttaa poissuljetulta, että yhteisöjen tuomioistuin olisi hyväksynyt väitteet, joiden mukaan asiaa ei olisi pitänyt ottaa tutkittavaksi, ja hylännyt kanteen.

47. Jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiota ja neuvoston väitteitä, joiden mukaan asia on jätettävä tutkittavaksi ottamatta, tarkastellaan edellä esitetyn valossa, on valitusperusteet, joiden mukaan kanne on jätettävä tutkimatta, hylättävä.

48. Henkilöstösääntöjen 90 artiklan mukaista oikeutta hakemuksen tekemiseen ei tosin voida tulkita siten, että yhteisön virkamiehillä, toisin kuin muilla perustamissopimuksen 173 artiklan neljännessä alakohdassa tarkoitetuilla etuoikeudettomilla kantajilla, on mahdollisuus käynnistää abstrakti yleisesti sovellettavien säännösten lainmukaisuuden valvonta.[13] Toisaalta nimittävä viranomainen ei voinut hyväksyä ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleiden asianosaisten hakemuksia, koska sillä ei ole oikeutta — talousarvioon liittyvistä syistä — toteuttaa virkasuhteiden ennenaikaista päättämistä koskevia toimenpiteitä asetuksessa säädetyillä edellytyksillä ilman soveltuvaa johdetun oikeuden perustaa.[14] Tästä ei kuitenkaan seuraa, että hakemuksella ei olisi oikeudellista perustaa ja että se siten merkitsisi ainoastaan abstraktia asetuksen lainmukaisuuden valvontaa. Hakemus perustuu päinvastoin siihen, että asetuksen soveltamisalan rajaaminen parlamentin virkamiehiin on vastoin yleistä syrjintäkieltoa ja että mainitun kiellon rikkominen on korjattava myöntämällä ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleille asianosaisille yhteisöjen tuomioistuimen virkamiehinä oikeus vastaavanlaisiin etuihin.[15] Kysymystä siitä, onko mainittu näkemys syrjintäkiellon vaikutusten osalta perusteltu, ei ole kuitenkaan käsiteltävä tutkittavaksi ottamista koskevan kysymyksen yhteydessä vaan ratkaistaessa asia aineellisesti.

49. Asianosaisten hakemusten hylkääminen merkitsee myös sitä, että nimittävän viranomaisen toimenpiteet ovat olleet hakijoille vastaisia henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa merkityksessä, koska hakemuksilla pyritään tiettyjen oikeuksien toteuttamiseen. Oikeudellisen tilanteen muuttumista koskeva varauma ei muuta tätä lopputulosta. Kantajien mahdollisuus toteuttaa vaatimiaan oikeuksia on poissuljettu, ainakin niin kauan kuin vastaavia päätöksiä ei ole tehty. Kanteiden on näin ollen katsottava täyttävän henkilöstösääntöjen 91 artiklan mukaisesti tutkittavaksi ottamisen edellytykset.

13 — Asia 204/85, Stroghili v. tilintarkastustuomioistuin, tuomio 21.1.1987 (Kok. 1987, s. 389, 9 kohta).

14 — Asia C-106/96, Yhdistynyt kuningaskunta v. komissio, tuomio 12.5.1998 (Kok. 1998, s. I-2729, 22 kohta); ks. myös asiassa Razzouk ja Beydoun v. komissio annetussa tuomiossa (mainittu edellä alaviitteessä 12, 19 kohta) oleva konkreettinen maksamismääräys; tuomioistuimilla olevasta yksinomaisesta toimivallasta todeta johdetun oikeuden säännöksen pätemättömyys, ks. asia 101/78, Granaria, tuomio 13.2.1979 (Kok. 1979, s. 623, 5 kohta; Kok. Ep. IV, s. 393).

15 — Vaikka johdetussa oikeudessa ei ole säännöstä, joka oikeuttaisi tekemään asianosaisille edullisen päätöksen, henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan mukainen menettely voi kuitenkin täyttää tarkoituksensa, jos nimittävä viranomainen tällaisten hakemusten johdosta toteaa, että ylemmäntasoisissa säännöksissä velvoitetaan hyväksymään täydentäviä johdetun oikeuden säännöksiä ja antaa tämän seurauksena komission tehtäväksi hyväksyä tällaiset säännökset sekä lykkää tarvittaessa virkamiesten hakemuksiin vastaamista.

50. Koska edellä esitetyn perusteella on katsottava, että syrjintäkielto voi olla vaatimusten oikeudellisena perustana, ei asetuksen mukaisella ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamalla muiden toimielinten virkamiesten poissulkemisella ole ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ja asianosaisten sille antamaa merkitystä. Asetuksen lainvastaisuutta ei ole pidettävä kanteiden perustana vaan ainoastaan seurauksena mahdollisesti todettavasta muiden toimielinten virkamiesten laittomasta syrjinnästä, ja kyseinen lainvastaisuus rajoittuu siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kantajina olleita asianosaisia ei oteta siinä huomioon. Kysymys asetuksen pätevyydestä ja perustamissopimuksen 184 artiklaan perustuvan asetuksen soveltumattomuutta koskevan väitteen tutkittavaksi ottamisesta voidaan tämän vuoksi jättää sillensä.

51. Mitä tulee perustamissopimuksen 4 artiklassa vahvistetun toimielinten välisen tasapainon loukkaamista koskevaan väitteeseen, perustamissopimuksen 176 artiklassa velvoitetaan toteuttamaan asianmukaiset toimenpiteet aina, kun tuomioistuin päättää syrjintäkiellon rikkomisen perusteella tiettyjen etujen myöntämisestä sellaisille henkilöille, jotka on jätetty johdetussa oikeudessa näiden etujen saamisen ulkopuolelle. Vaikuttaa siltä, että tällä valitusperusteella viitataan siihen, että tällaisilla tuomioistuimen päätöksillä loukataan toimielinten välistä tasapainoa. Euroopan yhteisössä, joka on oikeusyhteisö, lainkäyttövallan ensisijaisena tehtävänä on toimielinten välinen tasapainokin huomioon ottaen kuitenkin juuri tosiasiallisen oikeussuojan takaaminen. Tämän suojan piiriin on kuuluttava myös niiden tapausten, joissa johdetussa oikeudessa rajoitetaan oikeutta tiettyihin etuihin syrjintäkieltoa loukaten. Päinvastaisessa tapauksessa tehokkaan suojan saaminen olisi tämänkaltaisissa tilanteissa mahdotonta. Yhteisöjen tuomioistuin katsoo tämän vuoksi, että tällaisia etuja myönnettäessä loukataan syrjintäkieltoa.[16] Tämänkaltaisten päätösten yhteydessä kaikesta huolimatta tapahtuvaan toimielinten välisen tasapainon vaarantumiseen ei ole otettava kantaa asian tutkittavaksi ottamisvaiheessa vaan arvioitaessa, onko tapahtunut laitonta syrjintää.[17]

b) Ensimmäisessä oikeusasteessa nostetun kanteen aiheellisuus

— Parlamentin kuuleminen uudelleen

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

52. Neuvoston mukaan käsitys, jonka mukaan Euroopan parlamenttia olisi pitänyt kuulla uudelleen, on virheellinen. Kaikki lainsäädäntömenettelyyn osalliset — Euroopan parlamentti, neuvosto ja

16 — Ks. erityisesti asiassa Razzouk ja Beydoun v. komissio annettu tuomio (mainittu edellä alaviitteessä 12, 19 kohta): "Yhteisön lainsäätäjän on tämän kumoamisen johdosta toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sukupuolten välisen tasa-arvon saavuttamiseksi yhteisöjen eläkejärjestelmän osalta"; ks. myös asia 156/78, Newth v. komissio, tuomio 31.5.1979 (Kok. 1979, s. 1941, 13 kohta): säännöksen tulkinnan yhteydessä; sekä asia 20/71, Bertoni v. parlamentti, tuomio 7.6.1972 (Kok. 1972, s. 345).

17 — Ks. jäljempänä 59 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

komissio — tiesivät neuvoston mukaan, että virkasuhteiden ennenaikaista päättämistä koskevat asetukset, joiden soveltamisala rajoittui Euroopan parlamenttiin, vastasivat parlamentin nimenomaista ehdotusta. Yhteisön lainsäädäntömenettelyn joustavuutta, joka on eri toimielinten kantojen yhtenevyyden saavuttamiseksi välttämätöntä, on näin ollen sovellettava siihen menettelyyn, jota noudattaen Euroopan parlamentti voi saattaa kantansa tai komission alkuperäiseen ehdotukseen tehtyä muutosta koskevan hyväksymisensä neuvoston tietoon. Liiallinen muotosidonnaisuus, joka ei ole millään lailla tarpeellista, olisi este lainsäädäntömenettelyn toimivuudelle.

53. Espanjan kuningaskunnan mukaan asetus ei poikkea olennaisesti siitä ehdotuksesta, josta parlamenttia oli kuultu, eikä parlamentin toivomuksista. Ehdotuksen ja asetuksen väliset erot ovat Espanjan kuningaskunnan mukaan perusteltuja, koska virkasuhteen lopullinen päättäminen ei ole mikään virkamiehillä oleva oikeus ja koska niiden parlamentin virkamiesten määrää, joita asia koskee, ei muutettu. Parlamenttia ei siis ollut tarpeen kuulla uudelleen.

54. Ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleiden asianosaisten mukaan neuvoston toteamus, jonka mukaan se kiistää sen, että parlamenttia olisi pitänyt kuulla uudelleen ennen asetuksen hyväksymistä, on ristiriidassa sen omien parlamentin kuulemisella olevaa demokraattista merkitystä koskevien lausumien kanssa.

Asian arviointi

55. Vaikka parlamentin kuulemisessa tapahtunutta virhettä koskevan väitteen tarkoituksena on parlamentin oikeuksien turvaaminen, kuka tahansa voi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan vedota tällaiseen virheeseen oikeustoimen lainvastaisuuden tueksi sellaisen kanteen yhteydessä, joka on muilta osin otettava tutkittavaksi.[18] Esillä olevassa asiassa voidaan jättää vastaamatta kysymykseen, onko mainittu oikeuskäytäntö pidettävä voimassa. Kuten jo olen osoittanut, riidanalaiset päätökset eivät perustu asetukseen, vaan ne voitaisiin korkeintaan kumota syrjintäkiellon periaatteen loukkaamisen perusteella. Vaikka asetusta ei voida soveltaa, tämä ei perusta kenellekään oikeutta asetuksen mukaisiin virkasuhteiden ennenaikaista päättämistä koskeviin toimenpiteisiin.

— Henkilöstösääntökomitean uudelleen kuulemisen tarpeellisuus

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

56. Neuvosto arvostelee myös ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamusta, jonka mukaan henkilöstösääntökomiteaa olisi pitänyt kuulla uudelleen. Komiteaa ei

18 — Asia 138/79, Roquette Frères v. neuvosto, tuomio 29.10.1980 (Kok. 1980, s. 3333, 32 kohta ja sitä seuraavat kohdat; Kok. Ep. V, s. 411); asia 139/79, Maizena v. neuvosto, tuomio 29.10.1980 (Kok. 1980, s. 3393, 33 kohta ja sitä seuraavat kohdat) ja yhdistetyt asiat C-13/92—C-16/92, Driessen ym., tuomio 5.10.1993 (Kok. 1993, s. I-4751, 23 kohta).

neuvoston mukaan voida verrata parlamenttiin. Muussa tapauksessa tällaista laajennettua uudelleenkuulemisvelvollisuutta olisi sovellettava moniin muihinkin neuvoa-antaviin toimielimiin. Tämä häiritsisi huomattavasti lainsäädäntömenettelyn kulkua. Neuvoston mukaan asetuksella ei myöskään ole muutettu henkilöstösääntöjä, mikä olisi ainoa tilanne, jossa henkilöstösääntökomiteaa olisi kuultava. Espanjan kuningaskunta yhtyy näihin väitteisiin ja korostaa uudelleen, ettei asetus eroa alkuperäisestä ehdotuksesta olennaisesti.

57. Ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleet asianosaiset huomauttavat, että myös henkilöstösääntökomitea koostuu demokraattisesti valituista edustajista, nimittäin virkamiesten ja toimihenkilöiden edustajista. Siltä osin kuin neuvosto myöntää demokraattisesti valittujen toimielinten mukanaolon oikeutetuksi, henkilöstösääntökomitean uudelleenkuulemisen laiminlyöminen on epäjohdonmukaista.

Asian arviointi

58. Kuten parlamentin kuulemista koskevaan kysymykseen, voidaan tässä jättää vastaamatta myös siihen kysymykseen, oliko henkilöstösääntökomitean uudelleen kuuleminen tarpeen. Tältäkään osin mahdollisilla menettelyvirheillä ei olisi vaikutusta valituksenalaisten yhteisöjen tuomioistuimen päätösten pätevyyteen. Tämän kysymyksen pohtimista on sen vuoksi tarpeetonta jatkaa.

— Syrjintäkielto

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

59. Neuvosto väittää lopuksi, että syrjintäkiellon periaatetta on sovellettu virheellisesti. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätelmä, jonka mukaan neuvoston tekemä erottelu on mielivaltainen tai ainakin selvästi soveltumaton suhteessa tavoiteltuun päämäärään, on oikeudellisesti virheellinen. Parlamentin ja tuomioistuimen virkamiesten välille tehty ero on perusteltu ainakin kolmesta syystä:

1) Parlamentti on sitoutunut olemaan lisäämättä henkilöstönsä määrää seuraavien viiden vuoden aikana.

2) Koska parlamentin henkilöstön määrä on suuri ja huomattavasti suurempi kuin tuomioistuimen, tällä sitoumuksella on erityinen merkitys.

3) Parlamentti on vaatinut, että ehdotus sen henkilöstöä koskevaksi asetukseksi on esitettävä viipymättä, mikä ilmenee myös asetuksen perustelukappaleista,

kun taas tuomioistuin on ainoastaan ilmoittanut aikovansa vapauttaa tietyn määrän virkamiehiään tehtävistään.

60. Ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleet asianosaiset väittävät sitä vastoin, että kaikilla yhteisöjen virkamiehillä on nimittävästä viranomaisesta riippumatta henkilöstösääntöjen 1 artiklan mukaan samat henkilöstösäännöistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet. Asetus on normihierarkiassa henkilöstösääntöjen alapuolella, eikä se näin ollen voi olla perusteena henkilöstösääntöjen säännöksistä poikkeamiselle parlamentin virkamiesten eduksi.

Asian arviointi

61. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan "yleinen yhdenvertaisen kohtelun periaate, joka on yksi yhteisön oikeuden perustavanlaatuisista periaatteista, kieltää sen, että toisiinsa rinnastettavia tapauksia kohdellaan eri tavalla, ellei tällaista eroa voida objektiivisesti perustella". [19]

62. Tämä periaate pätee erityisesti yhteisön virkamiesten osalta. Primaarioikeuden tasolla kaikki virkamiehet ovat sulautumissopimuksen 24 artiklan 1 kohdan mukaan osa yhteisön yhteistä hallintoa. Henkilöstösäännöissä konkretisoituu tämä yhteisöjen virkamiesoikeuden yhdenvertaisen kohtelun periaate, koska niitä sovelletaan lähtökohtaisesti kaikkiin yhteisön virkamiehiin yhtenäisesti ja koska niissä on nimenomaiset erityissäännökset yhdenvertaisesta kohtelusta sekä syrjintäkielloista. [20] Tämän vuoksi yhteisön virkamiehet ovat lähtökohtaisesti samassa asemassa, vaikka he ovat eri toimielinten palveluksessa.

63. Ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleita asianosaisia on tuomioistuimen virkamiehinä kohdeltu virkasuhteiden ennenaikaisen päättämisen osalta eri tavoin kuin parlamentin virkamiehiä. Viimeksi mainitut voivat ilmaista kiinnostuksensa virkasuhteiden ennenaikaiseen päättämiseen. Tässä mahdollisuudessa ei ole kyse ainoastaan odotuksesta, jolla ei ole vaikutusta yhteisön oikeuden kannalta, vaan kyseessä on samalla muodolliseen hallinnolliseen menettelyyn osallistumisen ensimmäinen vaihe. Tähän menettelyyn osallisilla ei tosin ole subjektiivista oikeutta virkasuhteen ennenaikaiseen päättämiseen, mutta ainakin heillä on oikeus vaatia, että nimittävä viranomainen ratkaisee kysymyksen virkasuhteen ennenaikaisesta päättämisestä ottaen huomioon iän, pätevyyden, suorituskyvyn, käyttäytymisen tehtäviensä hoidossa, perhesuhteet ja palvelusvuodet sekä käyttäen harkintavaltaansa tehtävänsä edellyttämällä tavalla.

19 — Yhdistetyt asiat 271/83, 15/83, 36/83, 113/83, 158/83, 203/84 ja 13/85, Ainsworth ym. v. komissio ja neuvosto, tuomio 15.1.1987 (Kok. 1987, s. 167, 33 kohta); ks. myös yhdistetyt asiat 152/81, 158/81, 162/81, 166/81, 170/81, 173/81, 175/81, 177/81—179/81, 182/81 ja 186/81, Ferrario ym. v. komissio, tuomio 14.7.1983 (Kok. 1983, s. 2357, 7 kohta); asia 59/83, Biovilac v. ETY, tuomio 6.12.1984 (Kok. 1984, s. 4057, 19 kohta; Kok. Ep. VII, s. 683) ja C-292/97, Karlsson ym., tuomio 13.4.2000 (Kok. 2000, s. I-2737, 39 kohta).

20 — Palkkaluokan sisällä tapahtuvaa rekrytointia ja urakehitystä koskeva 5 artiklan 3 kohta, virkaan nimittämistä koskeva 7 artiklan 1 kohta ja rekrytointia koskevat 27 artiklan toinen ja kolmas alakohta.

Ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleet asianosaiset eivät voi vaatia mitään tällaista. Nimittävä viranomainen oli sitä vastoin velvollinen hylkäämään heidän virkasuhteiden ennenaikaista päättämistä koskevat hakemuksensa ylipäätään mitään tekijöitä huomioon ottamatta.

64. Tämän erilaisen kohtelun olemassaoloa ei voida kiistää myöskään vetoamalla siihen, että ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleiden asianosaisten nimittävä viranomainen teki päätöksensä yhdenmukaisesti eikä siten antanut kenellekään virkamiehistä mahdollisuutta ilmaista kiinnostustaan. Virkamiehet eivät tosin voi vedota yhdenvertaisen kohtelun periaatteeseen silloin, kun nimittävä viranomainen harkintavaltansa rajoissa kohtelee heitä eri tavoin kuin muiden toimielinten virkamiesten nimittävät viranomaiset kohtelevat näitä virkamiehiä. [21] Yhdenvertaisen kohtelun periaate ei velvoita viranomaista toimimaan muun viranomaisen tavoin vaan velvoittaa sen ainoastaan kohtelemaan päätöksissään samoja tosiseikkoja samalla tavoin. [22] Esillä olevassa asiassa erilaista kohtelua on kuitenkin se, että yhteisön lainsäätäjä, joka on toimivaltainen sääntelemään yhteisön kaikkien virkamiesten virkasuhteiden ehtoja, on antanut säännöksiä, joilla myönnetään etuja ainoastaan parlamentin virkamiehille.

65. Tämän vuoksi on selvitettävä, onko kyseinen erilainen kohtelu perusteltua.

66. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lähtee siitä, että lainsäätäjällä on laaja harkintavalta annettaessa säännöksiä, jotka koskevat Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisestä johtuvia yhteisön henkilöstörakenteen muutoksia, ja että erilainen kohtelu on perusteltua, ellei se ole mielivaltaista tai selvästi soveltumatonta suhteessa sääntelyllä tavoiteltuun päämäärään. [23] Oikeuskäytäntö huomioon ottaen ei ole niinkään kysymys siitä, oliko asiassa valinnanvaraa kuin siitä, käyttikö lainsäätäjä harkintavaltaansa selvästi soveltumattomalla tavalla. [24]

67. Neuvosto ja Espanjan kuningaskunta lähtevät juuri tästä toteamuksesta väittäessään, että toimielinten välistä tasapainoa on loukattu. Silloin kun yhteisöllä on edessään monimutkainen tehtävä, kuten uusien jäsenvaltioiden liittymisestä johtuva virkamieskunnan koostumuksen uudelleenjärjestely, lainsäätäjän tehtävänä on arvioida tosiseikat tämän tehtävän valossa ja toteuttaa tältä pohjalta tarvittavat toimenpiteet. Mikään tuomioistuin ei voi asettaa omaa arviointiaan tämän poliittisen tahdonmuodostuksen sijaan.

68. Laaja harkintavalta on perusteltu myös sen vuoksi, että virkasuhteiden ennenaikaisen päättämisen käyttöönotossa ei ensi-

21 — Yhdistetyt asiat 44/74, 46/74 ja 49/74, Acton ym. v. komissio, tuomio 18.3.1975 (Kok. 1975, s. 383, 26 kohta).

22 — Asia 223/86, Pesca Valentia, tuomio 19.1.1988 (Kok. 1988, s. 83, 18 kohta) ja Karlsson ym. (mainittu edellä alaviitteessä 19, 51 kohta).

23 — 126 kohta.

24 — Ks. yhdistetyt asiat T-481/93 ja T-484/93, Exporteurs in Levende Varkens ym. v. komissio, tuomio 13.12.1995 (Kok. 1995, s. II-2941, 120 kohta) sekä yhdistetyt asiat 116/77 ja 124/77, Amylum ja Tunnel Refineries v. neuvosto ja komissio, tuomio 5.12.1979 (Kok. 1979, s. 3497, 19 kohta).

sijaisesti ole kyse virkamiesten henkilökohtaisesta oikeudellisesta asemasta vaan asianomaisia toimielimiä koskevista järjestelyistä. Kysymys siitä, annetaanko toimielimelle mahdollisuus päättää osa virkasuhteista uusista jäsenvaltioista tulevien viranhakijoiden eduksi, on ennen kaikkea organisatorinen. Riidanalaisella asetuksella on lisäksi huomattavia vaikutuksia talousarvioon, koska yhteisön on huolimatta siitä, että se luopuu ottamasta vastaan tiettyjen virkamiesten työpanosta voidakseen täyttää kyseiset virat uusilla henkilöillä, edelleen huolehdittava kyseisten virkamiesten toimeentulosta, mistä aiheutuu sille suuret kustannukset.

69. Mainittu asetus ei sitä vastoin vaikuta mahdollisten etujen saajien oikeuksiin. Sillä annetaan ainoastaan mahdollisuus osallistua menettelyyn, jossa on mahdollista saada hyväkseen tietty etu. Erilainen kohtelu ei myöskään perustu mihinkään virkamiesten henkilökohtaisten oikeuksien, joita ovat ennen kaikkea perusoikeudet ja -vapaudet, kannalta merkittävään erottelukriteeriin kuten sukupuoleen tai kansallisuuteen.

70. Tuomioistuimen valvontavalta erilaisen kohtelun perusteltavuuden osalta on vahvasti rajoitettu. Henkilöstösääntöjen 91 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen mukaan tuomioistuimella on täysi harkintavalta ainoastaan taloudellisluonteisissa riidoissa. Harkintavaltaa käyttäen tehtyjä lainsäädännöllisiä päätöksiä koskeva tuomioistuinvalvonta kohdistuu sitä vastoin pääasiallisesti tosiseikkojen määrittämisen tai niiden arvioinnin yhteydessä tapahtuneisiin ilmeisiin virheisiin.

71. Tämän valvonnan lähtökohtana ovat asetuksen perustelut. Asetuksen johdantoosassa todetaan seuraavaa:

"Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisen vuoksi yhteisöjen virkamieskunnan koostumus on järjestettävä uudelleen.

Budjettivallan käyttäjä on tätä varten antanut toimielinten käyttöön uusia virkoja.

Euroopan parlamentti on ilmoittanut, että se aikoo toteuttaa uudelleen järjestämisen vuodesta 1996 lähtien turvautumalla melkein yksinomaisesti erityisiin toimenpiteisiin virkasuhteiden lopulliseksi päättämiseksi, ja

tämän vuoksi on aiheellista toteuttaa tällaisia erityisiä toimenpiteitä Euroopan parlamentin virkamiesten osalta."

72. Pyrkimyksessä saada yhteisön virkamieskuntaan riittävä määrä uusien jäsenvaltioiden kansalaisia ei ole mitään arvostelemisen aihetta. Lisäksi asetuksessa lähdetään siitä, että mainittuun tavoitteeseen pyritään lähtökohtaisesti uusia virkoja perustamalla. Parlamentti haluaa kuitenkin tulevaisuutta ajatellen — vuodesta 1996 lähtien — muuttaa virkamieskuntansa koostumusta toteuttamalla "lähes yksinomaan" virkasuhteiden lopullista päättämistä koskevia erityisiä toimenpiteitä. Asetuksen ainoana tarkoituksena on näin ollen antaa parlamentille mahdollisuus toteuttaa nämä toimenpiteet.

73. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tämä lähtökohtanaan huomauttanut, että yhteisöjen tuomioistuin, kuten parlamenttikin, sai uusia virkoja ainoastaan yhden kerran: vuonna 1995. Huolimatta siitä, että yhteisöjen tuomioistuinkin ilmaisi kiinnostuksensa virkasuhteiden ennenaikaiseen päättämiseen, tätä mahdollisuutta ei sille annettu (130 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Tämän vuoksi asetuksen perusteluilla ei voida perustella asetuksessa tehtyä eroa. Myös tämä toteamus on oikea.

74. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vaatii itse, että erottelun on oltava selvästi soveltumatonta suhteessa tavoiteltuun päämäärään. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kuitenkin näyttänyt toteen ainoastaan sen, että asetuksen perusteluilla ei perustella riittävästi sitä, että ainoastaan parlamentille on annettu mahdollisuus toteuttaa virkasuhteiden ennenaikaista päättämistä koskevia toimenpiteitä.

75. Säännösten ei kuitenkaan voida katsoa olevan selvästi soveltumattomia suhteessa pyrkimykseen saada uusien jäsenvaltioiden kansalaisten asianmukainen edustus yhteisön virkamieskuntaan. Ennen virkamieskunnan koostumuksen uudelleenjärjestelyä koskevia toimenpiteitä parlamentin palveluksessa oli 3 249 virkamiestä, jonka lisäksi 74 viran potentiaalinen reservi niiden virkamiesten osalta, jotka oli siirretty tilapäisesti hoitamaan tehtäviä poliittisissa ryhmissä.[25] Ainutkertainen 242 uuden viran myöntäminen oli siis 7,3—7,4 prosenttia parlamentin kaikkien virkamiesten määrästä. Yhteisöjen tuomioistuimen virkamiesten määrä lisääntyi 750:stä 842:een, mikä vastaa 12,3 prosentin lisäystä. Yhteisöjen tuomioistuin sai siis uusista jäsenvaltioista tulevien virkamiesten vastaanottamista varten suhteessa paljon enemmän virkoja kuin parlamentti. Vaikka parlamentin virkojen määrään lisätään ne 70 virkaa, joiden haltijoiden virkasuhteet päätettiin ennenaikaisesti, parlamentin osuus jää silti 9,4—9,6 prosenttiin. Se, että parlamenttia suosittiin suhteessa yhteisöjen tuomioistuimeen virkasuhteiden ennenaikaisen päättämisen osalta, kompensoituu siis sillä, että yhteisöjen tuomioistuimelle myönnettiin ainutkertaisesti enemmän uusia virkoja kuin parlamentille. Siltä kannalta, joka tässä on ratkaiseva, että kyseessä oli virkamieskunnan koostumuksen uudelleenjärjestely, ei siis ole selvästi soveltumatonta, että oikeus virkasuhteiden ennenaikaiseen päättämiseen, millä täydennettiin uusien virkojen ainutkertaista perustamista, myönnettiin parlamentille mutta ei yhteisöjen tuomioistuimelle. Erot virka-

25 — EYVL 1994, L 369, s. 154.

miesten kohtelussa, joita näiden kahden toimielimen välille tehdystä erosta väistämättä seuraa, eivät voi olla yhdenvertaisuusperiaatteen vastaisia, koska mainittujen virkamiesten laillisiin saavutettuihin oikeuksiin ei puututa.

76. Huomautan ohimennen myös siitä, että nämä päätelmät, joilla on merkitystä ainoastaan kolmen uuden jäsenvaltion liittymisen osalta, ovat täysin riippumattomia suhteessa yleisempään kysymykseen siitä, missä määrin nämä kaksi toimielintä tarvitsevat työmääränsä vuoksi uusia virkoja.

77. Näin ollen on todettava, ettei selvästi soveltumatonta erilaista kohtelua koskevalle väitteelle löydy riittävästi tukea. Syrjintäkieltoa ei voida siis todeta rikotun.

3. *Valituksesta tehtävä päätös*

78. Edellä esitetty huomioon ottaen valitus on perusteltu. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio on yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 54 artiklan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen virkkeen nojalla kumottava, koska mikään kolmesta perustelusta ei voi olla ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleita asianosaisia koskevien yhteisöjen tuomioistuimen päätösten kumoamisen perusteena.[26]

79. Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 54 artiklan ensimmäisen alakohdan toisen virkkeen mukaan yhteisöjen tuomioistuin voi ratkaista asian lopullisesti, jos se on ratkaisukelpoinen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tuomiossaan käsitellyt asetuksen perustelujen puutteellisuutta eikä asetuksen hyväksymisen yhteydessä tapahtunutta harkintavallan väärinkäyttöä koskevia kanneperusteita. Asian palauttaminen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen näiden kysymysten ratkaisemista varten ei kuitenkaan ole tarpeen.

80. Mielestäni asetuksen puutteellisilla perusteluilla ei ole kanteen menestymisen kannalta yhtään enempää merkitystä kuin kuulemisvelvollisuuden täyttämisessä tapahtuneilla virheillä.[27] Tähänkään kysymykseen ei siis en ole tarpeen vastata.

81. Sama koskee lähtökohtaisesti kaikkea asetuksen antamisen yhteydessä mahdollisesti tapahtunutta harkintavallan väärinkäyttöä. Vaikka lainsäätäjä olisi syyllistynyt tällaiseen harkintavallan väärinkäyttöön — eli vaikka "objektiivisten, asiaankuuluvien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella voitaisiin olettaa, että [asetus] on annettu muiden kuin esitettyjen pää-

26 — Ks. edellä 55, 58 ja 61 kohta sekä niitä seuraavat kohdat.
27 — Ks. edellä 55 kohta.

määrien saavuttamiseksi" [28] — tästä ei kuitenkaan seuraisi ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleille asianosaisille oikeutta päästä toteuttamaan virkasuhteen ennenaikaista päättämistä koskevaa menettelyä.

82. Vaikka oletettaisiin, että väitettyä harkintavallan väärinkäyttöä merkitsisi se, että mahdollisuutta virkasuhteiden ennenaikaiseen päättämiseen ei ole laajennettu koskemaan yhteisöjen tuomioistuinta, olisi hyvin vaikea tarkistaa, onko tietyn toimenpiteen toteuttamatta jättämiselle muita kuin mainittuja syitä, koska asioiden tekemättä jättämisen syitä ei yleensä lausuta julki. Tämän vuoksi kysymys harkintavallan väärinkäytöstä voi laiminlyöntitapauksissa käytännössä tulla esiin ainoastaan silloin, kun velvollisuus toimia on ainakin periaatteessa olemassa. Esillä olevassa asiassa kysymys harkintavallan väärinkäytöstä voi tulla esiin ainoastaan tutkittaessa, onko rikottu syrjintäkieltoa, koska se asettaa lähtökohtaisesti velvollisuuden samaan kohteluun samanlaisissa tapauksissa. Harkintavallan väärinkäytön mahdollisuus voi tulla kysymykseen ainoastaan tässä yhteydessä. Tällainen väärinkäyttö merkitsisi samaa kuin eron tekeminen mielivaltaisesti edellä tarkoitetulla tavalla. Kuten jo olen osoittanut, esillä olevassa asiassa eroa ei kuitenkaan ole tällä tavoin tehty. [29]

83. Tästä seuraa, että ensimmäisessä oikeusasteessa kantajina olleiden asianosaisten esittämät kanneperusteet ovat joko kanteen menestymisen kannalta merkityksettömiä tai perusteettomia ottaen huomioon valituksen aiheellisuuden osalta esitetyt toteamukset.

28 — Asia 69/83, Lux v. tilintarkastustuomioistuin, tuomio 21.6.1984 (Kok. 1984, s. 2447, 30 kohta).

29 — Ks. edellä 75 kohta.

VII Oikeudenkäyntikulut

84. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 122 artiklan mukaan tuomioistuin päättää oikeudenkäyntikuluista silloin, kun valitus on perusteltu ja yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee itse riidan lopullisesti.

85. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan hävinneet asianosaiset on velvoitettava korvaamaan sekä ensimmäisessä oikeusasteessa että valituksen johdosta syntyneet oikeudenkäyntikulut, jos sitä on vaadittu. Tällaista vaatimusta ei kuitenkaan ole esitetty ensimmäisessä oikeusasteessa eikä myöskään valituksen yhteydessä.

86. Muut asianosaiset vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 70 artiklasta ja 122 artiklan toisen alakohdan ensimmäisestä luetelmakohdasta yhdessä seuraa, että neuvosto vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan siltä osin, kuin ne ovat syntyneet valituksen johdosta, koska esillä olevassa asiassa on kyse yhteisön ja sen virkamiesten välisestä riita-asiasta ja koska neuvosto on asiassa valittajana. Yhteisöjen tuomioistuin vastaa ensimmäisessä oikeusasteessa syntyneistä oikeudenkäyntikuluistaan työjärjestyksen 70 artiklan mukaisesti. Työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan asiassa väliintulijoina esiintyneet jäsenvaltiot ja toimielimet vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Tämä koskee valitusmenettelyn osalta Espanjan kuningaskuntaa sekä ensimmäisen oikeusasteen osalta neuvostoa ja Alankomaiden kuningaskuntaa.

VIII Ratkaisuehdotus

87. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

1) kumoaa asioissa Chvatal ym. vastaan yhteisöjen tuomioistuin (T-154/96) ja Losch vastaan yhteisöjen tuomioistuin (T-13/97) 30.9.1998 annetut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiot,

2) hylkää Christiane Chvatalin ym. 8.10.1996 ja Antoinette Loschin 20.1.1997 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostamat kumoamiskanteet,

3) velvoittaa kaikki asianosaiset vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.